

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۲/۰۶/۱۵

قیس کبیر

خاطراتی از مرحوم استاد خلیل الله هاشمیان

با استاد داکترسید خلیل الله هاشمیان که چهار سال از وفات شان می گذرد، من از طریق وبسایت «افغان جرمن آنلاين» معرفت پیدا کردم. وی در مبارزه در مقابل هفته نامه «امید» (از هواداران تجزیه طلب افغانستان) شجاعانه و راسخانه در سنگر کسانی قرار گرفت که مدافعین راستین نامهای افغان، افغانستان و زبان دری و... بودند.

مثل انگلیسی گوید: **NO body is perfect** (هیچکس مکمل نیست) این مثل بالای مرحوم خلیل الله هاشمیان هم صدق میکند، اما خصائل ممتازانه ایشان نسبت به منفی شان سنگینی خاص خود را داشت.

مرحوم هاشمیان انسان رُک و راستگوئی بود و با عناصر ضد ملی، آشتی ناپذیر، ولی با کسانی که مدافعین ارزش های ملی بودند، دوست و رفیق بود.

سال های هشتاد که تکنولوژی «وب» هنوز وجود نداشت، استاد هاشمیان در اضلاع متحده امریکا عمر پربارخود را وقف نشر مجله «آئینه افغانستان» نموده بود و از صبح تا شام با ماشین تایپ کهنه خود در گراج خانه خود، مصروف تایپ کردن مضامین میبود، که از طریق پُست برایش رسیده بودند.

قبل از مرگ خود محترم هاشمیان تمام موادی را که در دهه هشتاد در مجله «آئینه افغانستان» تایپ کرده بودند، برای دوست مشترک ما «داکتر عبد الرحمان زمانی» سپرد، تا در حفاظت و پخش آن کمک نماید. زمانی صاحب با من مشوره کرد و مشترکاً به این نتیجه رسیدیم تا در «آرشیف آثار علمی و تحقیقی (حبیبه)» بخش جداگانه ای، بنام «له هیواد دباندې افغانی خپروني» انتشارات بیرون مرزی با (65) باز کرده و «مجله آئینه افغانستان» با دیگر نشرات جا دهیم.

Content Type : له هیواد دباندې افغانی خپروني- انتشارات بیرون مرزی (65)

کټگوري : شمس النهار (1)

کټگوري : شمله جاويد (1)

کټگوري : آئینه افغانستان (63)

سید خلیل الله هاشمیان	آئینه افغانستان (74 مه گڼه)
سید خلیل الله هاشمیان	آئینه افغانستان (73 مه گڼه)
سید خلیل الله هاشمیان	آئینه افغانستان (72 مه گڼه)
سید خلیل الله هاشمیان	آئینه افغانستان (71 مه گڼه)
سید خلیل الله هاشمیان	آئینه افغانستان (70 مه گڼه)
سید خلیل الله هاشمیان	آئینه افغانستان (69 مه گڼه)
سید خلیل الله هاشمیان	آئینه افغانستان (68 مه گڼه)
سید خلیل الله هاشمیان	آئینه افغانستان (67 مه گڼه)
سید خلیل الله هاشمیان	آئینه افغانستان (66 مه گڼه)
سید خلیل الله هاشمیان	آئینه افغانستان (65 مه گڼه)

د پاڼو شميره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خبر و لولی

داکتر عبد الرحمان زمانی با همت عالی تا به حال ۶۳ شماره «آینه افغانستان» را سکن کرده و از طریق ایمیل برابم فرستادند، تا در «آرشیف آثار علمی و تحقیقی (حبیبه)» جابجا نموده تا در اختیار افغانها قرار گیرد. لطفاً به عکس بالا توجه کنید.

رول هاشمیان صاحب برعکس دیگر بزرگان اهل ادب و قلم در پایه گذاری «قاموس کبیر افغانستان» بسا بزرگ بود. وقتی از گفت و گوی های اعضای تیم «افغان جرمن آنلاین» راجع به انکشاف یک قاموس افغانی اطلاع یافت، با علاقه و اشتیاق کامل از آن پیشتانی کرد و خصوصاً مرا که باید مسؤولیت تخنیکي راعهده دار میشدم، تشویق کرد تا گریز از مسؤولیت نکنم.

چون برابم چلنج تخنیکي آماده ساختن یک لغتنامه از اول معلوم بود و من اینرا وظیفه دولت افغانستان می دانستم و اگر دولت در این قسمت کمی دلسوزی و توجه میکرد، امروز ده ها لغتنامه می داشتیم.

تشویق دوستان و اطمینان استاد هاشمیان، میرمن صالحه و اهب و محترم فارانی صاحب که در بخش زبانی از هیچ نوع کمک خودداری نخواهند کرد. خدا گفته این وظیفه را به عهده گرفتیم.

بعد از مشاورت های با علاقمندان، خصوصاً با مرحوم استاد نگارگر به این نتیجه رسیدیم که لغتنامه (دری-انگلیسی) مرحوم استاد «نگهت» را که برای امریکایها چاپ شده بود، مورد استفاده قرار دهیم.

همان بود که میرمن صالحه و اهب از طریق وبسایت «افغان جرمن آنلاین» شروع به جمع آوری پول برای تهیه مصارف اولیه و انکشافی نمودند. در مدت کم تقریباً در حدود ۶۵۰۰ ابرو جمع آوری و در لینک اختصاصی در خدمت هموطنان قرار گرفت.

خلاصه کلام وبسایت ابتدایی ای جدید به وجود آمد و مرحوم هاشمیان به کمک میرمن «شیمیا غفوری» در زمان کوتاه زیادتیر از ۳۷۰۰ لغات کتاب استاد نگهت را شامل قاموس کردند.

در جریان کار، از یکطرف اوضاع صحی استاد هاشمیان رو به وخامت رفت و از طرف دیگر اعضای تیم کاری قاموس متوجه شدند که کتاب استاد نگهت قادر نیست تا ضروریات زبانی افغانها را رفع کند. چون:

اول تعداد لغات درج شده در کتابش از ۲۱۰۰۰ تجاوز نمیکرد،

دوم کتاب مذکور برای امریکایها ساخته شده بود و نمیتواند، **ضرورت** های زبانی افغانها را مرفوع سازد و

سوم حفاظت امانتداری، یعنی ما اجازه نداشتیم، لغات اضافی تحت نام مرحوم نگهت شامل سازیم. با هاشمیان صاحب قرار گذاشتم که در حین سفرم به کلیفورنیا نزد شان مشرف شوم تا باهم از نزدیک مشوره کنیم. با خوشی در خانه پسر بزرگشان مرا پذیرایی کردند. عروس مهربان شان غذای لذیذ افغانی آماده کرده بودند. روز خوشی را با هم گشتانیدیم و به این نتیجه رسیدیم که وی نظر به کبر سن دیگر قادر به همکاری نیست و ما باید لغات را که وی تا حال شامل قاموس ساخته بود، تحت نامش در صفحه جدید انتقال دهیم. مبلغ سه صد دالر را برای قاموس کمک کردند و بعداً خداحافظی کردیم. عکس های پایانی **خاطرات همان دیدار را تداعی میکنند.**

عکس یادگاری از چپ به راست (عروس، استاد هاشمیان و اینجانب) خانم پسر بزرگ شان غذای مفصل افغانی تهیه کرده بودند.

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په څير و لولئ

عکس یادگاری از چپ به راست (ایمیل خان پسر، استاد هاشمیان و اینجانب). ایمیل خان بازوی قوی پدر در کار فرهنگی شان بود.

دو تذکر اضافی، ولی ضروری:

۱ - قبل از وفات ایشان، شاهد کشمکش های تحقیر آمیز، غیر ضروری و بی معنی بر ضد هاشمیان صاحب بودیم. یک تعداد نویسندگان در وبسایت های مختلف بر ضد وی نوشتند. در آخر امر در حالیکه هاشمیان صاحب از وداع نمودن جهان فانی خود مطلع بود، تقاضای بخشش کرد که مورد قبول ... قرار نگرفت.

۲ - کسانی که با شد و مد از کارروایی های وی مینویسند، ولی خود نتوانستند حتی در موقع تحقیر از وی دفاع کنند، نوشته های شان اعتبار ندارد.

محترم هاشمیان جهان فانی را وداع کردند که ایزد متعال گناه هایشان را بخشیده، بهشت برین را نصیب شان کند. چهار سال بعد از مرگ هاشمیان صاحب، حالا «قاموس کبیر افغانستان» به مرحله ای رسیده است که تنها منحصر به بخش زبانی - که تا حال بیشتر از چهل هزار لغات و اصطلاحات جمع آوری کرده - نمی باشد. برای معلومات بیشتر به لینک های ذیل مراجعه کنید:

اصالت افغانستان

<http://www.afghan-dic.com>

علمی و مسلکی

<http://www.afghan-academic.com>

(قابل دریافت بود و به روی افغانها باز است Smartphone. هر دو لینک همچنان از طریق موبایل)

د پانو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلېکنې دلېکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ